

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

13.04.2022 Nr. 5-01/434/2022

SIA "GALLUSMAN"

info@gallusman.eu

SIA "Geo Consultants "

gc@geoconsultants.lv

Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk – Birojs), izvērtējot 2022. gada 7. februārī iesniegto un 2022. gada 9. martā un 4. aprīlī precizēto ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) ziņojumu "SIA "GALLUSMAN" olu un olu produktu ražotnes kompleksa izveide Jēkabpils novada¹ Krustpils pagastā" (turpmāk – Ziņojums), ir konstatējis tajā būtiskas nepilnības ietekmju novērtējumā, kas šobrīd liedz Birojam izdot atzinumu par IVN Ziņojumu.

Pamatojoties uz likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 20. panta otro un trešo daļu, Birojs norāda, ka ir nepieciešams sniegt papildu informāciju un vērtējumu saistībā ar SIA "Geo Consultants" (turpmāk – Izstrādātāja) sagatavoto paredzētās darbības – olu un olu produktu ražotnes kompleksa izveide Jēkabpils novada Krustpils pagastā (turpmāk – Paredzētā darbība) – Ziņojumu.

Informējam, ka paralēli Ziņojuma pilnveides procesam, ko veic Izstrādātāja, Birojā iespēju robežās tiek turpināts darbs arī pie SIA "GALLUSMAN" Paredzētās darbības vērtējuma un atzinuma sagatavošanas. Šajā procesā esam konstatējuši, ka papildu ir atsevišķi aspekti, saistībā ar kuriem nepieciešams skaidrojums vai precizējums, jo tas ir būtiski, lai lemtu par Biroja atzinuma par IVN Ziņojuma izdošanu. Minētie aspekti ar Jums tika pārrunāti Biroja organizētajā sanāksmē tiešsaistes platformā MS Teams š.g. 12.aprīlī.

Ievērojot minēto, lūdzam papildināt Ziņojumu ar turpmāk norādīto informāciju:

1. Birojs, izvērtējot Ziņojumā iekļautos ievaddatus (Ziņojuma 9. pielikums), konstatē, ka, ietekmes uz gaisa kvalitātes novērtējumā, modelējot piesārņojošo vielu izkliedi, tiek ņemtas vērā tikai vistu mītnes, bet netiek vērtētas pārējās olu un olu produktu ražotnes kompleksa (turpmāk - Komplekss) būves, piemēram, barības torņi (emisijas avoti), kuru augstums ir lielāks par pārējām dzīvnieku mītnēm, kā arī katlumāja un mēslu pārstrādes cehs (emisijas avoti). Ņemot vērā, ka, piemēram, no sadedzināšanas iekārtu dūmeņiem emitētā slāpekļa dioksīds (NO₂) gada summārās koncentrācijas jau esošajā novērtējumā veido ap 95% no robežlieluma (kalendārā gada robežlielums – 40 µg/m³), atbilstoši vērtētai gaisa piesārņojošo vielu fona un apbūves izvietojuma ietekmei var būt izšķirīga nozīme, jo īpaši to emisiju izklidē, kuras tiek emitētas no zemāk izvietotiem avotiem,

¹ Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumam no 2021. gada 1. jūlija Krustpils novada teritorija iekļauta Jēkabpils novadā.

kādas ir putnu mītnes. Ēku (būvju) ietekmes novērtējuma nepieciešamību nosaka Ministru kabineta 2013. gada 2. aprīļa noteikumu Nr. 182 “*Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 182) 26. punkts “...par piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanā piemērotajām teritorijas reljefa un apbūves īpatnībām, norādot ietverto objektu izvietojumu un parametrus, kā arī raksturojot to izvietojumu attiecībā pret emisijas avotu. Ja minēto datorprogrammu papildu iespējas netiek izmantotas, operators to pamato” un 27.2. punkts “*Operators modelē piesārņojošo vielu izkliedi katram no pēdējiem trim gadiem. Papildus novērtē aprēķinu parametru izmaiņu ietekmi uz aprēķinu rezultātiem šādos gadījumos, ja emisijas avots izvietots uz ēkas jumta vai tai tieši līdzās*”. Līdz ar to Ziņojumā jāpapildina ietekmes uz gaisa kvalitātes novērtējums, ņemot vērā piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanas datus, kurā ņemtas vērā ēku (būvju) ietekmes.

2. Attiecībā uz emisiju gaisā novērtējumu Birojs konstatē, ka nav veikts visu Paredzētajai darbībai raksturīgo piesārņojošo vielu atbilstīgs novērtējums². Ziņojumā norādīts, ka Paredzētās darbības īstenošanas rezultātā gaisā tiks emitētas astoņas piesārņojošās vielas un savienojumi, tostarp arī slāpekļa (I) oksīds (N₂O). Slāpekļa (I) oksīds ir uzskatāms par specifisku piesārņotāju mājdzīvnieku audzēšanā. Lai arī Ziņojumā slāpekļa (I) oksīda emisiju aprēķins no mītnēm ir veikts, tomēr tā iespējamais ietekmes novērtējums, t.i. atbilstības novērtējums gaisa kvalitātes normatīviem un vadlīnijām nav veikts (Ziņojuma 5.28. tabulā nav norādīts slāpekļa (I) oksīds mērķlielums vērtējamajās teritorijās), jo nav veikta tā izkliedes modelēšana. Noteikumu Nr. 182 37. punkts noteic – “*Operators projekta izstrādes gaitā izanalizē piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinu rezultātus un novērtē gaisa kvalitātes atbilstību normatīviem un vadlīnijām*”. Ņemot vērā minēto, Birojs šādu pieeju nevar novērtēt citādi kā neatbilstošu novērtējumu, jo gadījumā, ja, piemēram, slāpekļa (I) oksīda mērķlielums tiek pārsniegts, tas ir darbību (paredzētajā apjomā, vai neveicot citus emisiju samazinošus pasākumus, kuru plāns un sagaidāmie rezultāti jāpamato Ziņojumā) izslēdzošs rādītājs³. Birojs norāda, ka ņemot vērā lielo dzīvnieku blīvumu mītnēs, iegūts slāpekļa (I) oksīda gada apjoms 4,69 t/gadā no vienas dējējvistu mītnes un attiecīgi, kas ņemot vērā kopējo mītnu skaitu Kompleksā nevar tikt uzskatīts par nenozīmīgu. Līdz ar to Ziņojums jāpapildina ar atbilstīgu slāpekļa (I) oksīda emisiju novērtējumu attiecībā pret gaisa kvalitātes normatīviem un vadlīnijām.

² “Saskaņā ar Noteikumu Nr. 182 20. punktu Ziņojumā ir jānorāda visas piesārņojošās vielas, kurām noteikti gaisa kvalitātes normatīvi, kā arī citas vielas, kuras emitē iekārtā. Ziņojuma autoru izmantotajos informācijas avotos bez vielām, kas norādītas 9. pielikumā, kā paredzētajai darbībai raksturīgas, minētas arī daudzas citas vielas. Līdz ar to arī šīs vielas ir jāuzrāda Ziņojumā un nepieciešamības gadījumā jāveic ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējumu, vadoties no MK noteikumos Nr. 182 norādītajiem apsvērumiem: (...) jāapzina šīm vielām piemērojamās vadlīnijas (Pasaules Veselības organizācijas vadlīnijas), ja tajās nav minētas atbilstošās gaisu piesārņojošās vielas robežvērtības, jāizmanto citās Eiropas Savienības dalībvalstīs noteiktās vadlīnijas, robežlielumus vai mērķlielumus; jāpamato lēmums veikt vai neveikt ietekmes vērtējumu, ņemot vērā konkrētās vielas emisijas apjomu un šai vielai piemērojamo vadlīniju, robežlielumu vai mērķlielumu.”

³ Atbilstoši 2001. gada 1. jūlija likuma “Par piesārņojumu” 31. panta A un B kategorijas atļauju nosacījumi 4. daļai: Ja Valsts vides dienests A kategorijas atļaujā ietver nosacījumus iekārtas darbībai, pamatojoties uz labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem, kas nav ietverti secinājumos par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem, tā nodrošina, ka tehnisko paņēmienu noteikšanā izmantoti šā likuma 21. panta piektajā daļā minētie principi, kā arī iekārtas radīto emisiju atbilstību robežvērtībām un mērķlielumiem. Šis nosacījums Valsts vides dienestam jāievēro arī tādā gadījumā, ja uz iekārtā veiktu darbību vai ražošanas procesu neattiecas secinājumi par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem vai minētie secinājumi neattiecas uz darbības vai procesa iespējamo ietekmi uz vidi. Šādā gadījumā Valsts vides dienests, nosakot atļaujas nosacījumus, noskaidro operatora viedokli, pievieno to atļaujas pielikumā un publicē Valsts vides dienesta tīmekļvietnē kā atļaujas pielikumu.

3. Piesārņojošo vielu modelēšanā nav atbilstoši ņemta vērā putnu mītņu ventilācijas izvadu dinamika (diennakts, sezonālā, kā to Izstrādātāja aprakstījusi Ziņojumā), kā to nosaka Noteikumu Nr. 182 24. punkts un 3. pielikums. Līdz ar to gaisa izkļedes jutības analīzes rezultātā izdarītais secinājums attiecībā uz ventilācijas sistēmas diennakts un sezonālās dinamikas mazo ietekmi nav viennozīmīgi vērtējams. Ņemot vērā minēto, Ziņojums papildināms ar atbilstošu informāciju saskaņā ar Noteikumos Nr. 182 noteikto.
4. Ziņojumā nav pamatota izvēlēta pieeja jutības analīzē, izmantojot 60 ventilatoru izvadu apvienošanu vienā gala sienā “centrētā” avotā. Biroja ieskatā viens no ventilatoru izvadu apvienošanas pieļaujamiem kritērijiem būtu, piemēram, to apvienošana 2 vai visu 4 stāvu ietvaros, veicot aprēķinu attiecīgi 10, 5 vai jebkuram citam apvienoto avotu skaitam, šādu apvienošanu atbilstoši pamatojot. Birojs vērš uzmanību -, jo lielāks avotu skaits, jo analīzes rezultāti mazāk apšaubāmi. Birojs arī norāda, ka argumentēt viena avota modelēšanu ar laika ekonomiju (Ziņojuma 9. pielikums) nav pieņemami, jo IVN mērķis ir novērtēt Paredzētās darbības radītās ietekmes uz vidi un cilvēkiem. Šī Ziņojuma trokšņa novērtējumā ir izveidota modeļa matrica, kurā katrs ventilators definēts ar visām 3 koordinātām – X, Y, Z, līdz ar to modelētā situācija ir maksimāli pietuvināta faktiskajai.
5. Attiecībā uz putnu mītņu gaisa un smakas ietekmju vērtējumu joprojām viennozīmīgi neizriet, kuros gadījumos tiek izmantota gaisa plūsmas vērtība, kas izteikta kā Nm³/h vai kā m³/h. Ņemot vērā, ka specifiskie emisiju koncentrāciju parametri attiecībā pret labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (turpmāk – LPTP) jāsalīdzina standartapstākļos⁴, šāda neatbilstība nav pieļaujama. Līdz ar to Ziņojumā precizējama minētā informācija, kur nepieciešams – arī pārrēķināma.
6. Trokšņa novērtējuma modelī nav ietverti visi Ziņojumā identificētie trokšņa avoti. Birojs konstatējis, ka Ziņojumā ietekmju vērtējumā ir identificēts tāds trokšņa avots kā biomasas katlumāja (166. lpp.), kuru paredzēts aprīkot ar dūmsūkņiem, cikloniem un elektrostatisko filtru, bet minētais avots nav iekļauts trokšņa novērtējumā (Ziņojuma 5.34. tabula “*Paredzētās darbības stacionārie trokšņa emisiju avoti*” un 8. pielikuma ievaddati). Ņemot vērā, ka minētā katlumāja darbosies 24 h/dnn, un atsevišķos uztvērējos jau šobrīd nakts un vakara trokšņa robežlielumi ir pārsniegti (Ziņojuma 5.37. tabula, mājās “*Birzgaļi*”, “*Birziņi*” un “*Lauri*” pārsniegums jau konstatēts), šāda avota izslēgšana no vērtējuma nav pamatota. Tāpat Birojs konstatējis, ka no vakara un nakts fona trokšņa avotiem ir izslēgtas arī SIA “*AmberBirch*” katlu mājas un *Enertec Holding* koģenerācijas stacijas, lai gan no Valsts vides dienesta izsniegtajām atļaujām un publiski pieejamajiem statistikas pārskatiem “*Gaiss-2*” konstatējams, ka tās darbojas visu diennakti. Birojs vērš Ierosinātās uzmanību, ka Ziņojumā ir iekļauts apliecinājums faktiskajā darbībā jutīgajos uztvērējos sasniegt tādus trokšņa parametrus, kādi iegūti šajā Ziņojumā. Līdz ar to Birojs secina, ka, nenovērtējot jau identificētu trokšņa avotu fona ietekmi, Ierosinātais tādējādi apņemas kompensēt arī šādas ietekmes.
7. Ziņojums jāpapildina ar :
 - 7.1. Dzīvnieku vienību aprēķinu atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumos Nr. 834 “*Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma*” (turpmāk - Noteikumi Nr. 834) noteikto, lai pamatotu attālumus līdz dzīvojamai zonai atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) 140. punktam, kas noteic - “*Plānojot jaunas lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai*

⁴ LPTP noteikts - Visas koncentrācijas vērtības, kas izteiktas kā emitēto vielu masa uz gaisa tilpumu, attiecas uz standartapstākļiem (sausā gāze 273,15 °K temperatūrā un pie 101,3 kPa spiediena).

paredzētas būves, ievēro šādus minimālos attālumus no dzīvojamās un publiskās apbūves līdz lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas būvei”, kas Ziņojumā nav novērtēta. Dzīvnieku vienību (Biroja piezīme: atbilstoši Noteikumiem Nr. 834, mītņu piepildījums ar dējējvistām mērāms 2 010 dz.v. vienā mītnē, kas ir liels blīvums) neuzrādīšana Ziņojumā var tikt interpretēta kā nozīmīgu parametru apzināta neuzrādīšana, lai gan formāli Noteikumu Nr. 240 prasības tiek ievērotas.

- 7.2. Attiecībā uz mājputnu labturību nav pamatojuma, kā mītņu piepildījuma atbilstība novērtēta jaunputnu mītnēs – Ziņojuma 3.2. tabulas parametri nav izsekojami. Birojs piekrīt Ierosinātājas argumentam, ka Pārtikas un veterinārais dienests kā atbildīgās institūcijas prasības ir būtiskas, nododot Kompleksu ekspluatācijā, taču, ja tiek norādīts uz atbilstību, tad aprēķinam jābūt izsekojamam. Ziņojumā jāpamato izteiktie apgalvojumi attiecībā uz mājputnu labturības prasībām.
- 7.3. Birojs var piekrist Ziņojumā norādītajam, ka izvēlētajai vistu šķirni – *Hy-Line W36* ilgstošu novērtējumu rezultātā noteiktie mēslu daudzumi (Ziņojuma 4. pielikumā sniegtā informācija – 0,09 kg/dnn no dējējvistas) ir precīzāks rādītājs nekā ar Noteikumiem Nr. 834 noteiktie (0,03 t/gadā jeb 0,08 kg/dnn). Ņemot vērā, ka mēslu daudzuma aprēķinā netiek izmantoti Noteikumos Nr. 834 ietvertie nosacījumi mēslu aprēķinam, Ziņojumā jāpamato veiktais mēslu daudzuma aprēķins.
- 7.4. Ziņojumā norādīts, ka gaisa plūsma mītnē atbilst labturības prasībām (Ziņojuma 10. pielikuma 10. lpp.), atbilstoši kurām komplektē arī ventilatoru jaudas, bet netiek analizēts, vai 26% ventilatoru noslodzes gadījumā iegūstamie 2,3 m³/h uz vienu jaunputnu atbilst labturībai, ja ventilatoru 100% noslodzes gadījumā tie ir 8,8 m³/h uz vienu jaunputnu (dējējvistām attiecīgi 11,8 m³/h un 3 m³/h). Līdz ar to Ziņojumā precizējama minētā informācija.

Ņemot vērā Novērtējuma likuma 20. panta otro un trešo daļu, nepieciešamā papildu informācija un ietekmju izvērtējums sniedzams aktualizētajā Ziņojumā. Aicinām pirms aktualizētā Ziņojuma iesniegšanas Ziņojumu caurlūkot, lai pārliecinātos, ka veiktās izmaiņas un korekcijas tiek atbilstīgi ņemtas vērā un iestrādātas arī citās Ziņojuma nodaļās. Ziņojuma aktuālo redakciju (elektroniski parakstītu) nepieciešams sagatavot, publiskot un iesniegt izvērtēšanai Birojā, ievērojot Novērtējuma likumā un Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumos Nr. 18 “*Kārība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību*” ietvertās prasības.

Jautājumu vai neskaidrību gadījumā, Birojs aicina sazināties ar Biroja Ietekmes uz vidi novērtējumu daļas vadītāju Vinetu Maskavu (e-pasts : vineta.maskava@vpvb.gov.lv, tālrunis : +371 67770807).

Direktore (paraksts*)

D. Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Dace Strode,
dace.strode@vpvb.gov.lv